

**NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ
ŠVIETIMO MOKYMŲ KAINŲ
NUSTATYMO KIEKYBINIS
TYRIMAS**

2025-11-24

TURINYS

ĮVADAS.....	3
I. TYRIMO METODIKA IR SKAIČIAVIMAI.....	4
II. DYDŽIŲ NUSTATYMO EIGA	4
1.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai	4
1.2. Duomenų rinkimas ir tvarkymas.....	4
1.3. Statistinė duomenų analizė	6
III. MOKYMO VIENOS VALANDOS KAINOS NUSTATYMAS IR PERSKAIČIAVIMO GALIMYBĖS ...	12
IŠVADOS	14

ĮVADAS

Tyrimo tikslas – remiantis keliais informacijos šaltiniais apskaičiuoti neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymo vienos valandos vidutines kainas bei atlikti statistinę duomenų analizę.

Tyrimo uždaviniai:

- 1) Remiantis skirtingais duomenų šaltiniais apskaičiuoti mokymų vienos valandos vidutines kainas;
- 2) Apskaičiuotas mokymų vienos valandos vidutines kainas suskirstyti į klasterius bei atlikti statistinę duomenų analizę.

Tyrimo metodai – informacijos iš skirtingų duomenų bazių, kuriose skelbiamos ir/arba pateikiamos neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymų kainos, rinkimas.

Tyrimo objektas – neformalusis suaugusiųjų švietimas.

Tyrimo atlikimo laikotarpis – 2025 m. liepos–rugsėjo mėn.

Sutrumpinimai / Sąvokos:

MVG – mokymasis visą gyvenimą

IMP IS – individualių mokymosi paskyrų informacinė sistema

Užimtumo tarnyba – Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės biudžetinė įstaiga

NSŠ – neformalusis suaugusiųjų švietimas

NSŠ APVK – neformalusis suaugusiųjų švietimas, kurio metu įgyjama aukštą pridėtinę vertę kurianti kompetencija.

Kitos šiame tyrime vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme, kt. teisės aktuose, reglamentuojančiuose analizuojamą sritį.

Tyrimas atliktas šiais etapais:

1. Iš įvairių informacijos šaltinių surinkta informacija, susijusi su neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymais;
2. Atlikta statistinė duomenų analizė ir skaičiavimai;
3. Apskaičiuotos vidutinės mokymų kainos.

Tyrimą atliko VŠĮ Europos socialinio fondo agentūros Supaprastintų mokėjimų centras (toliau – ESFA SMC).

I. TYRIMO METODIKA IR SKAIČIAVIMAI

II. DYDŽIŲ NUSTATYMO EIGA

1.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai

Siekiant plėtoti MVG sistemą, kuri skatintų suaugusiųjų mokymosi galimybes, pagerintų prieigą prie švietimo ir įgūdžių tobulinimo programų per inovatyvią, lengvai prieinamą ir efektyviai administruojamą sistemą bei stiprintų profesinio mokymo patrauklumą, buvo sukurta Individualių mokymosi paskyrų (toliau – IMP) sistema KURSUOK.lt, kurioje suteikiama galimybė asmenims gauti finansavimą pasirinktai mokymosi programai IMP krepšelio lėšomis. KURSUOK.lt – vieno langelio principu veikianti nacionalinė suaugusiųjų švietimo platforma, kurioje žmonės gali rinktis jiems reikalingus bei valstybės prioritetus atitinkančius mokymus ir gauti finansavimą iki 500 Eur. KURSUOK.lt platformoje savo mokymus gali siūlyti įvairių sričių mokymus organizuojantys teikėjai, kurie gali siūlyti mokymus nustatydami savo individualią mokymų kainą. Dalyviai gali rinktis iš įvairių KURSUOK.lt platformoje skelbiamų mokymų, o jei mokymų tiekėjo nurodyta kaina yra didesnė nei valstybės finansuojama dalis, tuomet dalyvis skirtumą turi padengti savo lėšomis. Įgyvendinant IMP sistemą susidurta su iššūkiu, kad dažnai mokymų teikėjai siūlo panašias mokymų kainas, artimas valstybės finansuojamai daliai, todėl kilo poreikis sujungiant kelis duomenų šaltinius apskaičiuoti ir nustatyti vidutines vienos valandos neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymo kainas.

Tyrimo metu buvo ieškota duomenų bazių, kuriose skelbiama reikiama informacija apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo mokymus. Siekiant įvertinti skirtingus duomenų šaltinius bei rinkoje vyraujančias kainas, buvo remtasi šiais informacijos šaltiniais:

- KURSUOK.lt platformoje skelbiamų ir faktiškai įvykdytų mokymų kainos ir kita su mokymais susijusia informacija;
- Užimtumo tarnybos skelbiamų neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų duomenų bazė¹, kurioje pateikiamas neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų sąrašas su mokymų kainomis;
- Interneto svetainėje mokymugidas.lt² skelbiama mokymų informacija.

1.2. Duomenų rinkimas ir tvarkymas

Visų pirma buvo identifikuota, kokia informacija yra būtina tyrimui atlikti. Siekiant apskaičiuoti vidutines mokymo vienos valandos kainas būtina turėti informaciją apie mokymų programos trukmę ir jos kainą, o siekiant kainas grupuoti ir palyginti tarpusavyje reikalinga surinkti informaciją apie mokymų formą (kontaktiniai, nuotoliniai, mišrūs) bei mokymų priskyrimą švietimo plačiajai grupei ir sričiai³. Taigi toliau tyrime informacija apie mokymus buvo renkama atsižvelgiant į aukščiau įvardintus kriterijus.

¹ Šaltinis: Užimtumo tarnybos duomenų bazė

² Šaltinis: Artimiausi mokymai jūsų mieste - Mokymų gidas

³ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. kovo 31 d. Įsakymu Nr. ISAK-520 „Dėl LŠK – Lietuvos švietimo klasifikatoriaus patvirtinimo“ patvirtintas LŠK – Lietuvos švietimo klasifikatorius. Šaltinis: ISAK-520 Dėl LŠK - Lietuvos švietimo klasifikatoriaus patvirtinimo

Duomenų rinkimas buvo atliktas šiais etapais:

- Suvestinę informaciją apie KURSUOK.lt platformoje skelbiamus ir faktiškai įvykusius mokymus pateikė KURSUOK.lt platformos administratoriai. Joje pateikiama informacija apie mokymo programos kodą, pavadinimą, mokymo teikėją, švietimo sritį, mokymo programos trukmę, mokymo būdą (kontaktinis, nuotolinis, mišrus), mokymų kainą ir kt. Duomenų laikotarpis apima 2023-2024 m. pagal mokymų programos tinkamumo patvirtinimo datą.
- Suvestinę informaciją apie Užimtumo tarnybos duomenų bazėje skelbiamus mokymus pateikė Užimtumo tarnyba. Lentelėse buvo pateikiama informacija apie mokymų programos kodą, pavadinimą, programos teikėją, mokymų programos trukmę bei kainą ir kt.
- Informaciją apie interneto svetainėje mokymugidas.lt skelbiamus mokymus surinko ESFA SMC. Informacija rinkta 2025 m. rugpjūčio mėn. Buvo renkama informacija apie mokymų programos kodą, pavadinimą, mokymų teikėją, mokymų trukmę, mokymų formą (nuotolinis, kontaktinis, mišrus ir pan.), mokymų kainą ir kt.

Atsižvelgiant į tai, kad analizei skirti duomenys gauti iš skirtingų informacijos šaltinių, kuriuose pateikiama skirtinga informacija, visų pirma buvo atliktas duomenų tvarkymas taip, kad duomenys būtų tarpusavyje palyginami:

- KURSUOK.lt suvestinėje mokymų programos trukmė nurodoma kontaktinėmis, nekontaktinėmis ir savarankiško darbo valandomis. Atsižvelgiant į tai, kad kiti duomenų šaltiniai pateikia informaciją apie mokymų programos trukmę tik kontaktinėmis ir nekontaktinėmis valandomis, KURSUOK.lt mokymų programos bendra trukmė buvo perskaičiuota ir įtrauktos tik kontaktinio ir nekontaktinio mokymo valandos;
- KURSUOK.lt suvestinėje buvo pateikta informacija apie faktiškai įvykusius mokymus, ir apie tuos mokymus, kurie yra skelbiami KURSUOK.lt platformoje, tačiau faktiškai vykdyti nebuvo. Tokių mokymų atveju suvestinėje nebuvo pateikta informacija apie mokymų kainas. Todėl tokios eilutės buvo pašalintos iš tyrimo;
- Užimtumo tarnyba pateikė suvestinę informaciją, kuriose tos pačios mokymų programos informacija buvo pateikta per kelias eilutes, kuriose pagrindinė informacija sutampa, išskyrus kainų išskaidymą pagal mokymų vykdymo vietą (Vilnius, Kaunas ir pan.). Kadangi tyrimo metu siekiama nustatyti vidutinę mokymų kainą neskirstant jos pagal teritoriją, Užimtumo tarnybos pateikta informacija apjungta ir apskaičiuota bei nustatyta mokymo programos vidutinė kaina;
- Interneto svetainėje mokymugidas.lt skelbiama informacija ne tik apie grupinius mokymus, tačiau ir apie individualius mokymus ir/ar konsultacijas, mokymo įrašus ir pan., kurie neatitinka tyrimo objekto, todėl tokie įrašai buvo pašalinti ir tyrime analizuoti tik grupiniai mokymai, kursai, seminarai.

Atliekant tyrimą susidurta su problema, kad skirtingose duomenų bazėse nepakanka tam tikros informacijos:

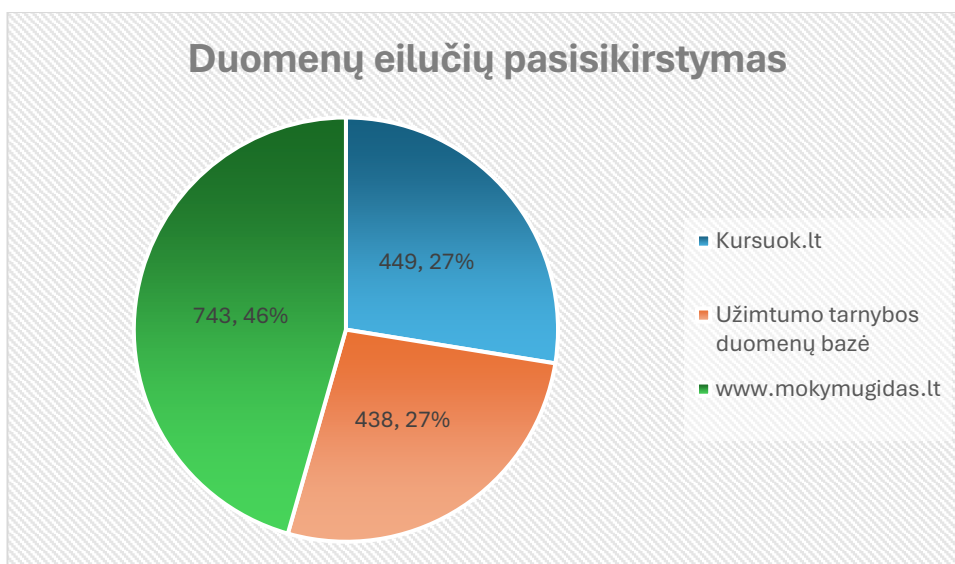
- Užimtumo tarnyba neteikia informacijos apie mokymų formą (nuotoliniai, kontaktiniai ar mišrūs mokymai) bei informacijos apie mokymų priskyrimą švietimo plačiajai grupei ar sričiai. Atsižvelgiant į tai, kad pateiktoje suvestinėje lentelėje buvo nurodytas mokymų programos pavadinimas, remiantis juo ESFA SMC kiekvienai mokymų programai priskyrė švietimo plačiąją grupę ir sritį. Kadangi informacijos apie mokymų formą nebuvo įmanoma gauti, tyrime išlieka šios informacijos trūkumas ir Užimtumo tarnybos duomenų bazės informacija negalės būti įtraukiama lyginant mokymų kainų skirtumus atsižvelgiant į mokymų formą.

- Interneto svetainėje mokymugidas.lt skelbiamiems mokymams nėra priskiriama švietimo plačioji grupė ar sritis, todėl ESFA SMC atsižvelgdama į mokymų pavadinimą ir trumpą mokymų aprašymą kiekvienai mokymų programai priskyrė švietimo plačiąją grupę ir sritį.

Atlikus aukščiau aprašytą duomenų tvarkymą ir netinkamos informacijos šalinimą, bendrai buvo surinkta informacija apie 1 659 mokymus, kurių informacija analizuojama šiame tyrime.

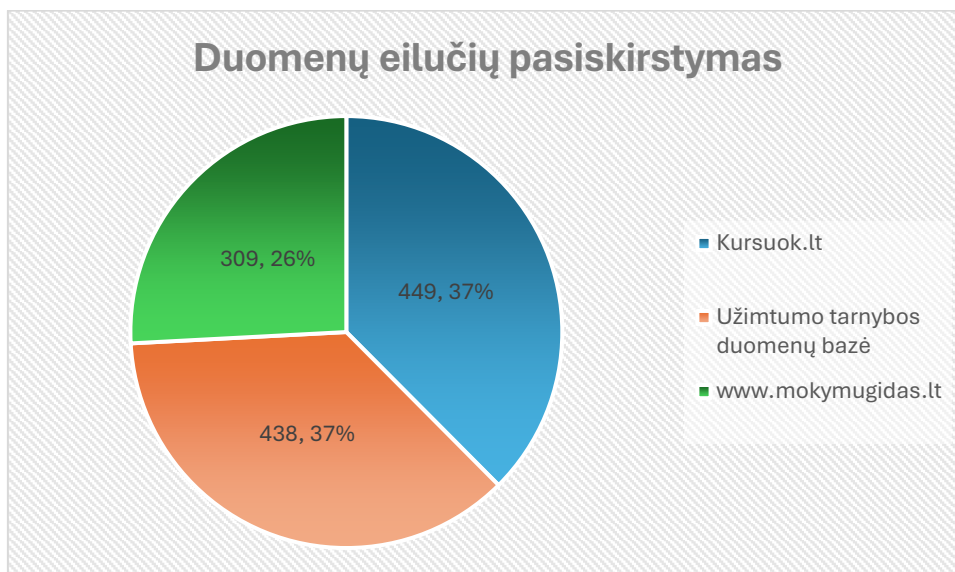
1.3. Statistinė duomenų analizė

Analizuojant duomenis, visų pirma buvo nagrinėjamos išskirtys. (Tikrosiomis išskirtimis laikomos reikšmės nuo vidurkio nutolusios daugiau nei per 3 standartinius nuokrypius, o ekstremumai – nuo vidurkio nutolusios daugiau nei per 5 standartinius nuokrypius). Išskirčių analizės metu buvo nuspręsta išskirti šalinti atsižvelgiant į švietimo plačiąsias grupes, tai reiškia, kad ar tam tikra duomenų eilutė laikoma išskirtimi ar ne vertinta švietimo plačiosios grupės viduje. Taip pat tyrimo atlikimo metu buvo nuspręsta pašalinti tiek ekstremumus, tiek ir tikrąsias išskirtis. Atliktos analizės metu buvo nustatyta 20 tikrųjų išskirčių ir 9 ekstremumai, taigi šios eilutės buvo pašalintos iš tyrimo ir toliau analizuota 1 630 duomenų eilučių (1 pav.).

1 pav. Duomenų eilučių paskirstymas tarp skirtingų duomenų bazių, pašalinus išskirtis

Kaip matyti iš 1 paveikslė pateiktos informacijos, 46 proc. visų duomenų eilučių sudaro interneto svetainėje mokymugidas.lt surinkta informacija. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad šioje interneto svetainėje skelbiamos ir itin trumpos trukmės mokymai, kurių neplanuojama skelbti KURSUOK.lt platformoje. Numatoma, kad KURSUOK.lt platformoje bus nustatyta minimali mokymų programos trukmė, kuri sieks 18 val., todėl papildomai įvertintas ir 2 pav. pateikiamas duomenų pasiskirstymas tuo atveju, kai mokymų programos trukmė yra lygi arba didesnė nei 18 val.

2 pav. Duomenų eilučių pasiskirstymas tarp skirtingų duomenų bazių, kai mokymų programos trukmė yra lygi arba ilgesnė nei 18 val.

Remiantis 1 paveiksle pateikta informacija matyti, kad duomenų eilučių skaičius sumažėja iki 197 įrašų ir pasiskirstymas tarp skirtingų duomenų bazių yra proporcingas, todėl surinkti ir analizei naudojami duomenys tinkamai atspindės visus tris duomenų šaltinius.

Toliau tyrimo atlikimo metu, siekiant įvertinti, ar mokymų programos kaina priklauso nuo mokymų trukmės, buvo iškelta ir Excel funkcijos CORREL pagalba patikrinta hipotezė. Analizės metu nustatyta, kad egzistuoja stiprus teigiamas ryšys tarp mokymų programos trukmės ir mokymų programos kainos (koreliacijos koeficientas - 0,780), ir tai reiškia, kad didėjant mokymų trukmei mokymų programos kaina proporcingai mažėja. Atsižvelgiant į atliktos analizės rezultatus, apskaičiuojama vienos mokymų valandos kaina, kuri naudojama toliau analizuojant duomenis ir apskaičiuojant vidutines mokymų kainas.

Vidutinė vienos mokymų valandos kaina gali būti nustatoma naudojant centrinės tendencijos matus. Statistikoje įprastai naudojami trys pagrindiniai centrinės tendencijos matai: vidurkis, moda ir mediana. Vidurkis rodo vidutinę kintamojo reikšmę ir apskaičiuojamas sudedant visas reikšmes ir gautą sumą padalinant iš reikšmių skaičiaus. Moda - tai statistinis rodiklis, rodantis dažniausiai pasikartojančią reikšmę duomenų aibėje, kitaip tariant, moda parodo, kuri reikšmė yra tipiškiausia ar labiausiai paplitusi tarp nagrinėjamų duomenų. Mediana – tai statistinis rodiklis, rodantis centrinę duomenų aibės reikšmę, kai visi duomenys išrikiuojami didėjimo arba mažėjimo tvarka, kitaip tariant, mediana skiria duomenų aibę į dvi lygias dalis – 50 % reikšmių yra mažesnės arba lygios medianai, o likusios 50 % – didesnės arba lygios.

Siekiant nustatyti, kuris centrinės tendencijos matas yra tinkamiausias apskaičiuojant vidutines vienos mokymų valandos kainas, buvo apskaičiuoti vidurkis, mediana ir moda, o gauti dydžiai palyginti tarpusavyje (1 lentelė).

1 lentelė. Vienos mokymų valandos kainos vidurkis, mediana ir moda

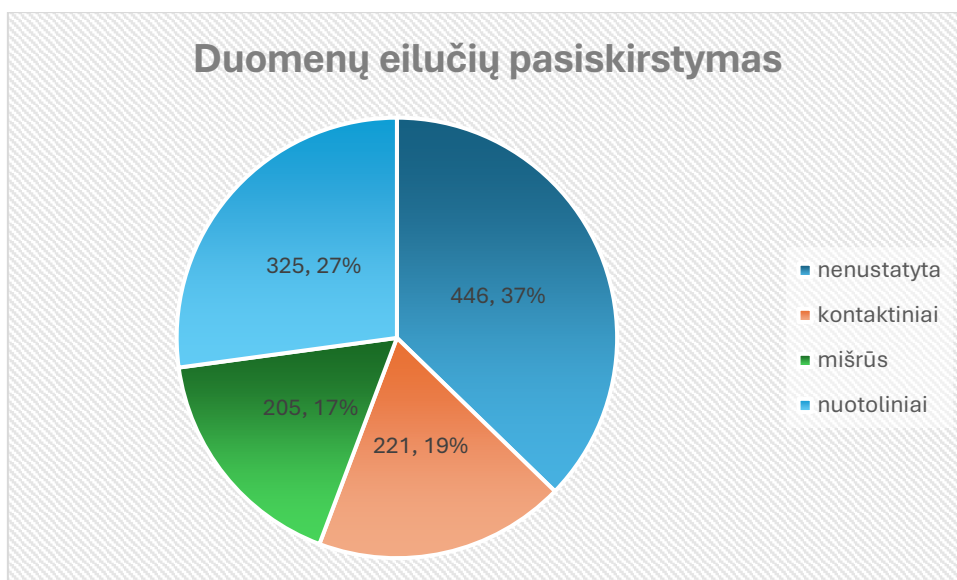
Vidurkis, Eur/val.	Moda, Eur/val.	Mediana, Eur/val.
1	2	3
10,52	9,26	9,20

Remiantis 1 lentelėje pateikta informacija matyti, kad modos ir medianos dydžiai skiriasi neženkiai, tačiau vidurkis yra apie 37 proc. didesnis. Kadangi vidurkis yra jautrus išskirtims bei kraštinėms reikšmėms, nustatytas skirtumas rodo, jog duomenų pasiskirstymas yra asimetriškas – paslinktas į dešinę, t. y. duomenų aibėje vyrauja brangesni mokymai. Siekiant apskaičiuoti ir nustatyti vyraujančias tendencijas, toliau tyrime, atliekant analizę ir skaičiuojant vidutines vienos mokymų valandos kainą, nuspręsta pasirinkti medianos matą, kuris yra mažiau jautrus išskirtims.

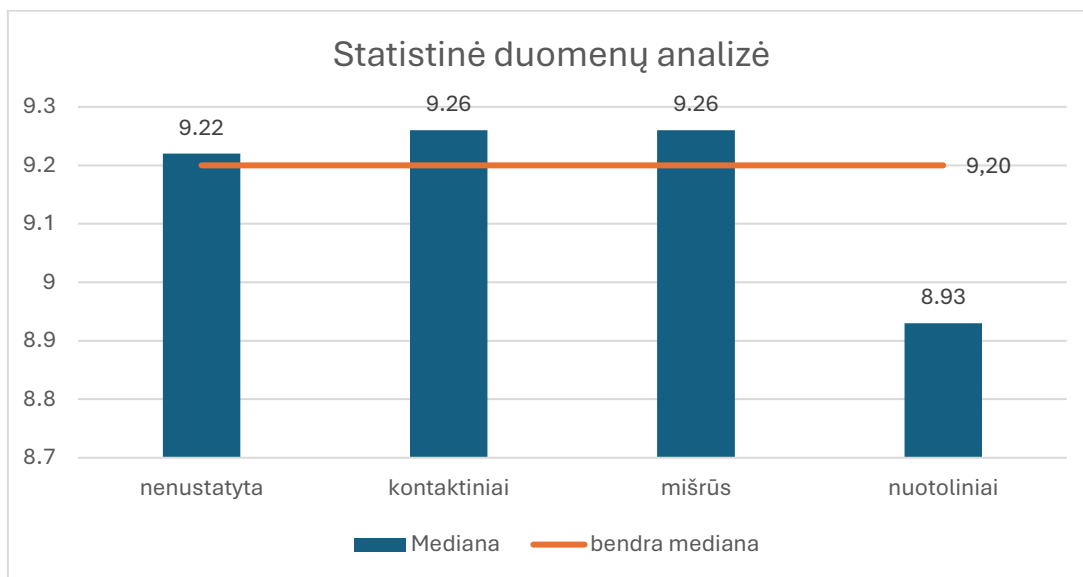
Vertinant, ar vienos mokymų valandos kaina priklauso nuo kitų kintamųjų, tyrime papildomai iškeltos šios hipotezės:

- Vienos mokymų valandos kaina priklauso nuo mokymų formos (kontaktiniai, mišrūs, nuotoliniai);
- Vienos mokymų valandos kaina priklauso nuo švietimo plačiosios grupės;
- Vienos mokymų valandos kaina priklauso nuo mokymų programos trukmės;

Hipotezė, kad vienos mokymų valandos kaina priklauso nuo mokymų formos buvo patikrinta apskaičiuojant vienos valandos mokymų kainų medianas ir jas palyginus tarpusavyje (3 ir 4 pav.)

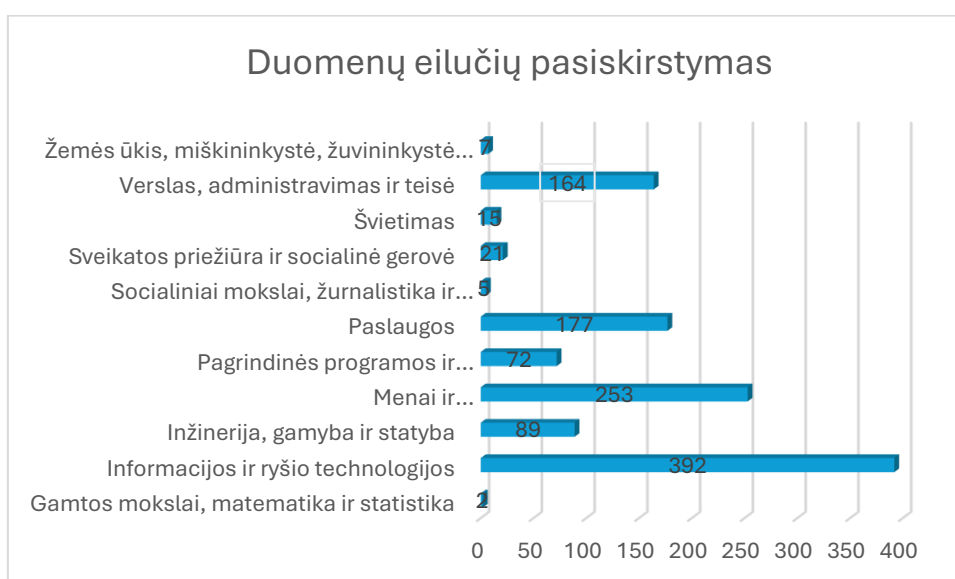
3 pav. Duomenų eilučių paskirstymas tarp skirtingų mokymų formų, kai mokymų programos trukmė yra lygi arba ilgesnė nei 18 val.

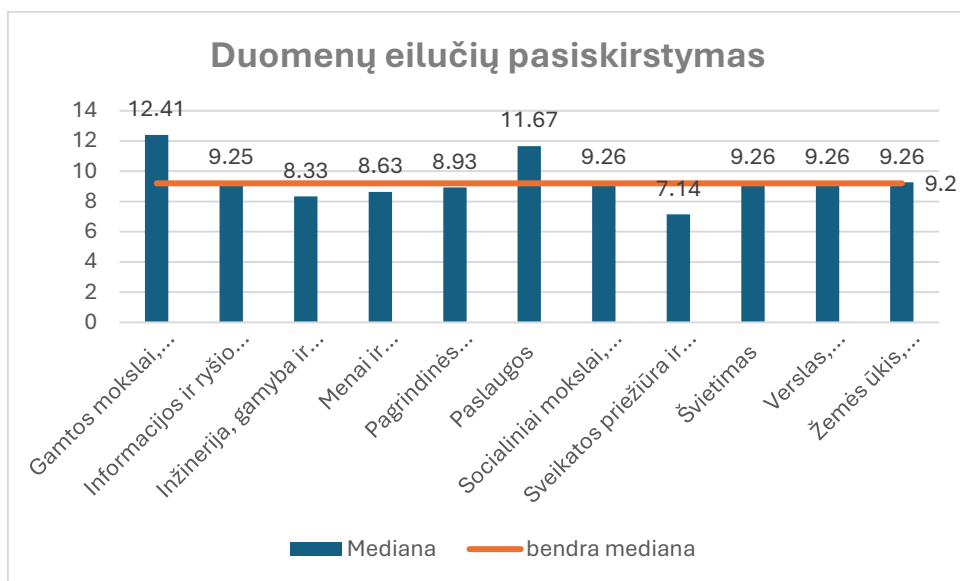
4 pav. Mokymų vienos valandos kaina atsižvelgiant į mokymų formą (nuotoliniai, kontaktiniai, mišrūs, nenustatyta), kai mokymų programos trukmė yra lygi arba ilgesnė nei 18 val.

Remiantis 3 paveiksle pateikta informacija matyti, kad yra 37 proc. atvejų kai mokymosi forma nėra nustatyta. Tai yra Užimtumo tarnybos duomenų bazės informacija, kurioje nebuvo pateikiama informacijos apie mokymų formą. Analizuojant 3 paveiksle pateiktus duomenis nustatyta, kad mokymų formų (kontaktiniai, mišrūs, nuotoliniai) pasiskirstymas yra pakankamai tolygus, todėl imtis laikytina reprezentatyvia. Remiantis 4 paveiksle pateikta informacija matyti, kad nuotolinių mokymų atveju vienos valandos mokymų kaina yra mažesnė lyginant su kontaktiniais ir mišriais mokymais, tačiau šis kainų nuokrypis vertinamas kaip nereikšmingas, kadangi vienos valandos nuotolinių mokymų kaina yra tik 2 proc. mažesnė lyginant su bendra vidutine vienos valandos mokymų kainų mediana.

Hipotezė, kad vienos mokymų valandos kaina priklauso nuo švietimo plačiosios grupės, taip pat buvo patikrinta, apskaičiuojant vienos valandos mokymų kainų medianas ir jas palyginus tarpusavyje (5 ir 6 pav.)

5 pav. Duomenų eilučių paskirstymas tarp skirtingų švietimo plačiųjų grupių, kai mokymų programos trukmė yra lygi arba ilgesnė nei 18 val.

6 pav. Mokymų vienos valandos kaina atsižvelgiant į švietimo plačiąsias grupes, kai mokymų programos trukmė yra lygi arba ilgesnė nei 18 val.

Remiantis 6 paveiksle pateikta informacija, nustatyta, kad mokymų, patenkančių į gamtos mokslų, matematikos ir statistikos bei paslaugų švietimo plačiąsias grupes, vidutinė vienos valandos kaina yra didesnė nei bendra mokymų vienos valandos kainų mediana, o mokymų, patenkančių į sveikatos priežiūros ir socialinės gerovės švietimo plačiąją grupę, vidutinė vienos valandos kaina - mažesnė. Kaip matyti iš 5 paveikslo, mokymų, patenkančių į gamtos mokslų, matematikos ir statistikos švietimo plačiąją grupę yra tik 2 vnt., todėl laikoma, kad duomenų eilučių skaičius yra nepakankamas statistinėms išvadoms formuluoti. Remiantis 5 paveikslo informacija mokymų, patenkančių į paslaugų ir sveikatos priežiūros ir socialinės gerovės švietimo plačiąsias grupes, pakanka ir kainų pokytis laikomas statistiškai reikšmingu (vidutinė vienos valandos kainos mediana yra didesnė arba mažesnė daugiau nei 20 proc. lyginant su bendra mediana). Visose kitose švietimo plačiosiose grupėse vidutinė mokymų kainų mediana reikšmingai nesiskiria nuo bendros medianos. Atsižvelgiant į tai, kad tik dviejų iš vienuolikos švietimo plačiųjų grupių vidutinės mokymų kainos yra išsiskiriančios, nėra pagrindo toliau tyrime, skaičiuojant vidutines mokymų kainas, jas skirstyti į atskiras grupes pagal švietimo plačiąsias grupes.

Toliau tyrime buvo tikrinta hipotezė, kad vienos mokymų valandos kaina priklauso nuo mokymų programos trukmės. Siekiant šio tikslo, tyrime mokymai suskirstyti į grupes sudarant intervalus pagal minimalią mokymų trukmę, t.y. 18 val., ir apskaičiuotos kiekvieno intervalo vienos valandos mokymų kainų medianos (2 lentelė). Trukmių intervalo pradžia – minimali mokymų trukmė 18 val., trukmių intervalo pabaiga – 160 val.

2 lentelė. Statistinė duomenų analizė atsižvelgiant į mokymų programų trukmę

Mokymų trukmės intervalai, val.	Intervalo Nr.	Duomenų eilučių pasiskirstymas, vnt.	Mokymų kainų mediana, Eur/val.
1	2	3	4
≥ 18 <36	1	104	13,00
≥ 36 <54	2	84	10,56
≥ 54 <72	3	465	9,09
≥ 72 <90	4	53	6,95
≥ 90 <108	5	32	9,25
≥ 108 <126	6	28	13,16
≥ 126 <144	7	6	15,36
≥ 144 <160	8	7	12,33
≥ 160	9	418	8,62

Remiantis 2 lentelėje pateikta informacija matyti, kad nuo 1 iki 4 intervalo mokymų kainų mediana mažėja didėjant mokymų programų trukmei. Tačiau nuo 4 intervalo staiga mediana pradeda kilti, ir vėl pradeda mažėti nuo 8 intervalo. Taip pat iš 2 lentelės informacijos matyti, kad didžioji dauguma mokymų susikoncentravę į 1-3 ir 9 intervalus, visuose kituose intervaluose pasiskirstę mokymai sudaro tik 10 proc., nuo visų mokymų duomenų eilučių. Toks kainų netolygumas atsiranda dėl nepakankamo duomenų eilučių skaičiaus. Atsižvelgiant į tai, toliau tyrime nuspręsta, mokymų vidutines kainas skirstyti į šias intervalų trukmes: ≥ 18 <36; ≥ 36 <54; ≥ 54 <160; ≥ 160.

Atsižvelgiant į tai, kad mokymų, kurie ilgesni arba lygūs 160 val., yra net 418 vienetų, būtų tikslinga įvertinti, ar nėra poreikio mokymus, ilgesnius nei 160 val., skaidyti taip pat į intervalus. Visų pirma įvertinta, kaip mokymų, ilgesnių nei 160 val., duomenų eilutės pasiskirsto tarp skirtingų informacijos šaltinių (3 lentelė).

3 lentelė. Statistinė duomenų analizė atsižvelgiant į mokymų programų trukmę bei informacijos šaltinį

Mokymų trukmės intervalai, val.	Duomenų eilučių pasiskirstymas, vnt.
1	2
Kursuok.lt platforma	9
Užimtumo tarnybos duomenų bazė – NSŠ	34
Užimtumo tarnybos duomenų bazė – NSŠ APVK	340
Mokymugidas.lt	35

Iš 3 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad daugiausiai mokymų, kurie trunka 160 val. ir ilgiau, yra Užimtumo tarnybos finansuojami mokymai, todėl toliau tyrime nuspręsta atskirai paanalizuoti Užimtumo tarnybos finansuojamus mokymus ir įvertinti, ar nėra poreikio mokymus, ilgesnius nei 160 val., skirstyti į intervalus.

Siekiant įvertinti kainų skirtumus tarp skirtingų mokymų trukmių, Užimtumo tarnybos organizuojami mokymai suskirstyti į tris intervalus: $\geq 160 < 300$; $\geq 300 < 400$; ≥ 400 . Suskirsčius mokymus į tris intervalus, buvo apskaičiuotos vienos valandos mokymų kainų medianos (4 lentelė).

4 lentelė. Statistinė NSŠ APVK mokymų duomenų analizė atsižvelgiant į mokymų programų trukmę

Mokymų trukmės intervalai, val.	Intervalo Nr.	Duomenų eilučių pasiskirstymas, vnt.	Mokymų kainų mediana, Eur/val.
1	2	3	4
$\geq 160 < 300$	1	218	10,07
$\geq 300 < 400$	2	65	8,75
≥ 400	3	91	6,88

Remiantis 4 lentelėje pateikta informacija nustatyta, kad visuose trijuose intervaluose kainos tolygiai mažėja, todėl toliau tyrime nuspręsta mokymus skirstyti į tris intervalus: $\geq 160 < 300$; $\geq 300 < 400$; ≥ 400 .

Atkreiptinas dėmesys, kad lyginant mokymų, ilgesnių nei 160 val., vidutines kainas pateiktas 2 lentelėje (vidutinė kaina 8,62 Eur), su 4 lentelėje mokymų intervale $\geq 160 < 300$ pateiktą vidutinę kainą (vidutinė kaina 10,07 Eur), matyti tam tikras kainų šuolis. Šis kainų šuolis atsiranda dėl to, kad 2 lentelėje buvo analizuoti visi mokymai, t.y. tiek NSŠ tiek ir NSŠ APVK, apimantys visus informacijos šaltinius, o 4 lentelėje analizuoti tik Užimtumo tarnybos finansuojami mokymai, kur didžiąją dalį duomenų sudarė NSŠ APVK. Taigi šis kainų skirtumas parodo, kad NSŠ APVK mokymų kainos tikėtina yra didesnės nei NSŠ mokymų kainos. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad tyrimo tikslas yra nustatyti vidutines mokymų kainas remiantis visų tyrimo duomenų šaltinių informacija, o informacija apie tai, ar mokymai yra priskiriami NSŠ APVK ar ne, yra pateikiama tik Užimtumo tarnybos duomenų bazėje, tyrime atskirai NSŠ ir NSŠ APVK mokymų kainos neanalizuotos.

III. MOKYMO VIENOS VALANDOS KAINOS NUSTATYMAS IR PERSKAIDAVIMO GALIMYBĖS

Atsižvelgiant į tyrimo II dalyje atliktą analizę, mokymai buvo suskirstyti į intervalus atsižvelgiant į mokymų programų trukmę ir apskaičiuotos vidutinės mokymų vienos valandos kainos (5 lentelė).

5 lentelė. Nustatytos mokymų vienos valandos kainos

Mokymų trukmės intervalai, val.	Intervalo Nr.	Duomenų eilučių pasiskirstymas, vnt.	Vidutinė mokymų vienos valandos kaina, Eur
1	2	3	4
≥ 18 <36	1	104	13,00
≥ 36 <54	2	84	10,56
≥ 54 <160	3	591	9,09
≥ 160 <300	4	239	10,05
≥ 300 <400	5	72	8,70
≥ 400	6	107	6,13

Nustatytos vidutinės vienos valandos mokymų kainos gali būti atnaujinamos 1 kartą per metus iki N-ųjų metų II ketv. pabaigos, atsižvelgiant į Valstybės duomenų agentūros pateiktą (viešą) informaciją apie vartotojų kainų indeksą (toliau – VKI) lyginant su ankstesniais metais (pagal COICOP klasifikatorių – 10 kategorija „Švietimas“)⁴. Siekiant išvengti dažno nustatytų dydžių perskaičiavimo, indeksavimą galima atlikti ir rečiau, pavyzdžiui įvertinus kasmetinį VKI pokytį ir nustačius, kad toks pokytis yra mažesnis nei 5 proc., indeksavimo neatlikti, arba indeksuoti dydžius pagal poreikį. Siekiant paprastesnio kainų indeksavimo tyrimo yra pridėdama skaičiuoklė, kuri ateityje padės lengviau įvertinti kainų pokyčius ir perskaičiuoti paramos dydžius.

Remiantis šio tyrimo atlikimo eiga, nustatytų vidutinių mokymo kainų kasmetinis perskaičiavimas atliekamas pagal šią formulę:

$$M_{val(m+1)} = M_{val(m)} \times \frac{K_{coef}}{100}, \quad \text{kur} \quad (1)$$

M_{val} – vidutinė mokymų kaina, Eur/val.;

Koef - VKI;

m – baziniai metai;

(m+1) – einamieji metai.

Pagal aukščiau nurodytą formulę (1) fiksuotieji dydžiai perskaičiuojami kiekvienam intervalui atskirai.

⁴ Naudojami naujausi oficialūs statistiniai duomenys: Ūkis ir finansai (makroekonomika); Kainų indeksai, pokyčiai ir kainos; Vartotojų kainų indeksai (VKI), kainų pokyčiai, svoriai, vidutinės kainos; Vartotojų kainų indeksai; Vartotojų kainų indeksai (2015 m. -100). Duomenų rinkinys: Individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį klasifikatorius (COICOP) (1990M12 - 2025M09). Individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį klasifikatorius (COICOP) kodas 10 „Švietimas“. Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=9cd504f9-38d3-4811-888a-08f86e9f41ad>

IŠVADOS

Tyrimo duomenų bazė ir šaltiniai

Tyrimas atliktas remiantis trimis pagrindiniais duomenų šaltiniais – KURSUOK.lt platformos, Užimtumo tarnybos duomenų bazės ir svetainės mokymugidas.lt informacija. Iš viso surinkta ir išanalizuota 1 197 duomenų eilutės, atmetus išskirtis ir nepakankamus duomenis. Duomenų imtis laikoma pakankama, kad būtų galima formuluoti statistiškai pagrįstas išvadas.

Tyrimo metodika

Tyrimas atliktas taikant statistinės analizės metodus: duomenų klasterizavimą, koreliacijos analizę ir centrinės tendencijos matų (vidurkio, medianos, modos) taikymą. Nustatyta, kad medianos matas yra tinkamiausias vienos mokymo valandos kainai apskaičiuoti, nes jis mažiau jautrus išskirtims. Atliktas kiekybinis tyrimas, t.y. tyrimo metu nevertinta, ar mokymų turinys ir kita kokybinė informacija turi įtakos mokymų kainai.

Ryšys tarp mokymų trukmės ir kainos

Nustatyta stipri teigiama koreliacija (koreliacijos koeficientas – 0,780) tarp mokymų trukmės ir bendros mokymų kainos: ilgesnių programų bendra kaina didesnė, tačiau vienos valandos kaina mažėja didėjant trukmei. Atsižvelgiant į tai rekomenduojama apskaičiuoti ir nustatyti vienos mokymų valandos vidutinę kainą.

Kainų priklausomybė nuo mokymų formos

Analizė parodė, kad nuotolinių mokymų vienos valandos kaina yra šiek tiek mažesnė nei kontaktinių ar mišrių mokymų, tačiau kainų skirtumas nėra statistiškai reikšmingas.

Kainų priklausomybė nuo švietimo plačiosios grupės

Išanalizavus kainų medianas pagal švietimo plačiąsias grupes nustatyta, kad:

- Paslaugų bei gamtos mokslų, matematikos ir statistikos grupėse kainos didesnės nei bendras vidurkis;
- Sveikatos priežiūros ir socialinės gerovės grupėje – mažesnės nei bendras vidurkis.

Tačiau tik šių trijų grupių pokyčiai laikomi statistiškai reikšmingais, o kitų 8 grupių pokyčiai laikomi statistiškai nereikšmingais, todėl bendrai kainos neskirstytos pagal švietimo grupes.

Vidutinės vienos mokymo valandos kainos pagal trukmės intervalus

Atsižvelgiant į duomenų analizę, nustatytos ir tyrimo II dalyje pateiktos rekomenduojamos vidutinės vienos mokymų valandos kainos, suskirstytos į grupes pagal mokymų trukmes.

Kainų perskaičiavimo (indeksavimo) rekomendacijos

Siūloma nustatytas vidutines kainas indeksuoti kartą per metus pagal Valstybės duomenų agentūros skelbiamą vartotojų kainų indeksą (VKI, COICOP 10 kategorija „Švietimas“) arba rečiau, pavyzdžiui jei metinis pokytis mažesnis nei 5 %, indeksavimo galima neatlikti.

Apibendrinimas

Atliktas tyrimas leido įvertinti realias rinkoje vyraujančias neformalaus suaugusiųjų švietimo mokymų kainas ir nustatyti statistiškai pagrįstas vidutines vienos valandos mokymų kainas, atspindinčias tiek skirtingų trukmių, tiek formų mokymų ypatumus. Nustatytos kainos, apskaičiuotos pagal išsamią duomenų imtį, leidžia apibūdinti rinkoje vyraujančią situaciją, eliminuojant išskirtinius ir netipinius atvejus. Tokiu būdu gautos vidutinės vienos valandos kainos patikimai atspindi dažniausiai pasitaikančius rinkos dydžius ir gali būti taikomos kaip

orientaciniai rodikliai, vertinant mokymų pasiūlą, planuojant finansavimą ar rengiant naujus suaugusiųjų švietimo projektus. Vis dėlto svarbu pažymėti, kad tyrime nebuvo vertinta mokymų turinio kokybė, metodinė vertė ar jų atitikimas nustatytai kainai. Todėl gauti kainų dydžiai atspindi rinkos kainodaros lygį, tačiau jų negalima tiesiogiai sieti su mokymų kokybės ar turinio verte. Ateityje, siekiant išsamesnio vertinimo, tikslinga papildomai analizuoti kokybinius aspektus bei jų sąsajas su mokymų kaina.